

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
КАФЕДРА КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ, ДЕТЕКТИВНОЇ ТА
ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Проректор з навчальної
роботи НУ «ОЮА»

«____» _____ 20__ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АЛЬТЕРНАТИВНЕ ВИРІШЕННЯ ПРАВОВИХ СПОРІВ

рівень освіти
галузь знань
спеціальність

другий (магістерський) рівень
08 «Право»
081 «Право»

Розробники програми: доцент, к.ю.н., доцент кафедри В.К. Волошина

Затверджено на засіданні кафедри кримінального процесу,
детективної та оперативно-розшукової діяльності
(протокол № 1 від 30 серпня 2022 р.)

Завідувач кафедри _____ (Л.І. Аркуша)

Гарант освітньої програми _____ (Н.О. Федчун)

Перевірено
Начальник НМВ _____ (Л.В. Кузнецова)

Одеса 2022 рік

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Опис навчальної дисципліни

Назва навчальної дисципліни	Альтернативне вирішення правових спорів <i>Alternative solution for legal disputes</i>
-----------------------------	---

Освітня програма	Освітньо-професійна програма «Право» другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право»
------------------	--

Рівень освіти	Форма навчання	Тип	Курс	Семестр	Обсяг, кредитів/год.
Другий (магістерський) рівень	денна	О	1	2	3,0/90
	заочна	О	1	1	3,0/90

Короткий опис предметної сфери	Сучасна парадигма кримінального провадження, попри її публічний характер, йде шляхом використання альтернативних методів вирішення кримінально-правових конфліктів шляхом використання консенсуальних процедур. Ці процедури є реакцією у тому числі на необхідність забезпечення оперативності, ефективності та зменшення витрат на кримінальне провадження у тих ситуаціях, коли це релевантно характеру кримінально-караного посягання, його суб'єкту та процесуальній ситуації, яка склалася. Активне впровадженням практик відновного правосуддя та інших альтернативних форм у міжнародних документах та зарубіжному законодавстві, наявність відповідних програм в Україні вимагають наявності у юридичної спільноти знань та навичок стосовно їх застосування.
--------------------------------	--

Викладач навчальної дисципліни	Волошина Владлена Костянтинівна, доцент кафедри кримінального процесу, детективної та оперативно-розшукової діяльності, кандидат юридичних наук, доцент статус по навчальній дисципліні: лектор, проведення практичних занять м. Одеса, вул. Фонтанська дорога, 23, кабінет 105 контактний телефон: +380487198762 контактна електронна адреса: vkvoloshyna@gmail.com
--------------------------------	---

Мова викладання	Українська
-----------------	------------

Передумови	Вивчається після засвоєння циклу забезпечення загальнотеоретичних компетентностей та спеціальних (фахових) компетентностей кримінально-правового профілю
------------	--

Постреквізити	Дисципліна є підґрунтям для засвоєння та вдосконалення поглиблених теоретичних та практичних знань, умінь, навичок професійної та інноваційної орієнтації у сфері правотворчості і правозастосування.
---------------	---

2. Структура навчальної дисципліни

Види навантаження	год (денна ф/н)	год (заочна ф/н)
Кількість кредитів/год	3/90	3/90

Усього годин аудиторної роботи, у т.ч.:	30	14
• лекційні заняття, год.	14	12
• практичні заняття, год.	16	2
• лабораторні заняття, год	-	-
Усього годин самостійної роботи, у т.ч.:	60	76
• контрольні роботи, к-сть/год.	-	-
• індивідуальне науково-дослідне завдання, год.	-	-
• підготовка до аудиторних занять та контрольних заходів, год.	60	76
Залік	+	+
Іспит	-	-

3. Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни	Формування системи знань про використання альтернативних видів вирішення правових спорів у кримінальних провадженнях, розвиток компетентностей щодо застосування окремих видів у сфері кримінальної юстиції
----------------------------	---

Результати навчання дисципліни				
Символ РН	Внаслідок вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти буде:	Посилання на символ РН	Методи викладання і навчання	Методи оцінювання досягнення РН
1	впорядкувати знання щодо альтернативних видів вирішення правових спорів у кримінальному провадженні	ПРН1	Лекції, практичні заняття, самостійна робота, консультації	Поточне оцінювання на практичних заняттях, перевірка самостійної роботи, залік
2	використовувати отримані знання при вирішенні конкретних практичних ситуацій під час здійснення кримінального провадження	ПРН7		
3	оцінювати законність та доречність використання альтернативних видів вирішення правових спорів у процесуальній ситуації	ПРН11		
4	формувати навички використання альтернативних видів вирішення правових спорів у кримінально-процесуальній діяльності	ПРН13		
5	узагальнювати позитивну практику використання альтернативних видів вирішення правових спорів у кримінально-процесуальній діяльності	ПРН17		

Зв'язок з програмними результатами навчання	
Шифр програмного РН	Результати навчання цієї навчальної дисципліни деталізують такі програмні результати навчання :
ПРН 1	Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання
ПРН 7	Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання
ПРН 11	Використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та правозастосування інститутів публічного та приватного права і кримінальної юстиції
ПРН 13	Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів
ПРН 17	Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності.

Формування та розвиток компетентностей	
Посилання на шифр комп-сті	Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти компетентностей :
ЗК1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК9	Здатність працювати в міжнародному контексті.
СК1	Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності.
СК3	Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні.
СК4	Здатність оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України.
СК5	Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосування інститутів публічного і приватного права, а також кримінальної юстиції.
СК6	Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію.
СК10	Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування.
СК14	Здатність самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини.

Технологія навчання дисципліни	Змішане навчання із частковим застосуванням електронного навчання і дистанційних технологій через розміщення навчального контенту в університетській LMS Moodle з забезпеченням самооцінювання здобувачів вищої освіти
--------------------------------	--

4. Програма та тематичний план навчальної дисципліни	
Програма навчальної дисципліни	Альтернативне вирішення правових спорів

Лекційні заняття				
Символ одиниці змісту	Опис змісту навчання (теми)	Посилання на РН дисципліни	год. (денна ф/н).	год. (заочна ф/н).
Тема 1.	Концепція відновного правосуддя у кримінальному провадженні	1,2,3,4,5	2	2
Тема 2.	Особливості здійснення переговорів та медіації у кримінальних провадженнях	1,2,3,4,5	4	4
Тема 3.	Провадження на підставі угод як особливий порядок кримінального провадження в Україні	1,2,3,4,5	4	2
Тема 4.	Кримінальне провадження щодо звільнення від кримінальної відповідальності	1,2,3,4,5	2	2
Тема 5.	Особливості застосування психологічних знань у вирішенні кримінального конфлікту під кутом зору відновного правосуддя	1,2,3,4,5	2	2

Практичні заняття				
Символ одиниці змісту	Опис змісту навчання (теми)	Посилання на РН дисципліни	год. (денна ф/н).	год. (заочна ф/н).
Тема 1.	Концепція відновного правосуддя у кримінальному провадженні	1,2,3,4,5	2	0
Тема 2.	Особливості здійснення переговорів та медіації у кримінальних провадженнях	1,2,3,4,5	4	0
Тема 3.	Провадження на підставі угод як особливий порядок кримінального провадження в Україні	1,2,3,4,5	4	2
Тема 4.	Кримінальне провадження щодо звільнення від кримінальної відповідальності	1,2,3,4,5	4	0
Тема 5.	Особливості застосування психологічних знань у вирішенні кримінального конфлікту під кутом зору відновного правосуддя	1,2,3,4,5	2	0

Самостійна робота				
Символ одиниці змісту	Опис змісту навчання	Посилання на РН дисципліни	год. (денна ф/н).	год. (заочна ф/н).
1	Підготовка до навчальних занять та контрольних заходів	1,2,3,4,5	60	76

Індивідуальні завдання				
Символ одиниці змісту	Опис змісту індивідуального завдання	Посилання на РН дисципліни	год. (денна ф/н).	год. (заочна ф/н).
	Відсутні			

5. Ресурси для навчання	
Список основних джерел	1. Альтернативні способи вирішення спорів у кримінальному провадженні / Волкотруб С. Г., Крушинський С. А., Луцик В. В. та ін. ; під ред. У. Гельманна, В. В. Луцика. — Хмельницький : Хмельницький університет управління та права, 2015. — 204 с.

2. Аракелян Р.Ф. Впровадження інституту медіації у кримінальне процесуальне законодавство України: дис. канд. юрид. наук. Київ, 2019. 331 с. URL: <http://www.nusta.edu.ua/wp-content/uploads/2016/11/%D0%90%D1%80%D0%B0%D0%BA%D0%B5%D0%BB%D1%8F%D0%BD.pdf>
3. Біцай А.В. Участь адвоката в медіації: монографія / А. В. Біцай ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. О. Г. Яновської ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. - Київ : Правова єдність : Алерта, 2017. - 259 с.
4. Медіація у професійній діяльності юриста : підручник / авт. кол.: Т. Білик, Р. Гаврилюк, І. Городиський [та ін.] ; за ред. Н. Крестовської, Л. Романадзе. — Одеса : Екологія, 2019. — 456 с.
5. Нестор Н. В. Запровадження медіації в кримінальному процесі України: проблеми теорії та практики : монографія / Н. В. Нестор. – К.: Алерта, 2018. – 182 с.
6. Узагальнення судової практики здійснення кримінального провадження на підставі угод. URL: https://zib.com.ua/ua/print/92557-uzagalnennya_vssu_sudovoi_praktiki_zdiysnennya_kriminalnogo.html

Список
допоміжних
джерел

1. Dialogue-Driven Victim Offender Mediation Training Manual. A Composite Collection of Training Resource Materials by Mark S. Umbreit, Ph.D. Ted Lewis, MA. 2015. 252 p.
2. European Handbook for Mediation Lawmaking. URL: <https://rm.coe.int/cepej-2019-9-en-handbook/1680951928>
3. EU Handbook on Mediation: Mediation Law and Practice in Other EU Countries URL: http://mediation-net.eu/pdf/books/analysis_concise_text2.pdf
4. Flynn Asher and Freiberg Arie. PLEA NEGOTIATIONS. Pragmatic Justice in an Imperfect World. 2018.
5. Hayes Andrew F. Introduction to Mediation, Moderation, and Conditional Process Analysis: A Regression-Based Approach. New York, NY: The Guilford Press. 2018.
6. Hoerres Teresa. Analysis of the Efficacy of Criminal Court Mediation as a Tool of Restorative Justice URL: <https://digitalcollections.sit.edu/cgi/viewcontent.cgi?referer=https://www.google.com/&httpsredir=1&article=3719&context=capstones>
7. Rathna N. Koman. Balancing the Force in Criminal Mediation URL: https://file.scirp.org/Html/1-3300446_69349.htm
8. Van Ness, D. Restoring Justice: An Introduction to Restorative Justice [Text] / D. Van Ness, K. Heetderks. — Routledge; 5 edition, 2014. — 256 p.
9. Бондарчук, Н. В. Медіація та фасилітація як позасудові засоби вирішення спорів: поняття та їх відмінність / Наталія Валеріївна Бондарчук, Світлана Миколаївна Мамчур // Часопис Київського університету права : Укр. науково-теоретичний часопис . 2001-. - 2018. - № 2. - С. 145-154.
10. Вільчик Т. Б. Роль адвоката у реалізації функції медіації у кримінальному судочинстві / Т. Б. Вільчик // Право та інновації. - 2015. - № 4. - С. 144-150.
11. Грень Н. М. Реалізація права людини на справедливий суд шляхом процедури присудової медіації: теоретико-правове дослідження : дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук : 12.00.01 – теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень / Наталія Михайлівна Грень ; Міністерство освіти і науки України, Національний університет «Львівська політехніка». – Львів, 2017. – 250 с. URL: http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/38263/4/dysertaciyna_robota_na_zdobut

12. Землянська, В. В. Відновне правосуддя в кримінальному процесі України [Текст] : посіб. / В. В. Землянська. — К. : Видавець Захаренко В. О., 2008.
13. Левко Б. Медіація : підручник : рекомендовано МОН України / Богдан Левко, Галина Чуйко. 2-ге вид., доповн. - Чернівці : Книги-XXI, 2014. - 520 с.
14. Любченко Я. П. Альтернативні способи вирішення правових спорів: теоретико-правовий аспект : дис. канд. юр. наук : 12.00.01 / Любченко Я. П. — Харків, 2018. — 254 с.
15. Мазаракі, Н. А. Теоретико-правові засади запровадження медіації в Україні : 12.00.01 : дис. ... д-ра юрид. наук / Мазаракі Наталія Анатоліївна - Київ, 2019. 484 с. URL: <http://instzak.rada.gov.ua/uploads/documents/31793.pdf>
16. Меркулова Ю.В. Особливості медіації під час проведення переговорів про примирення сторін в юридичному конфлікті. URL: <http://appspsychology.org.ua/data/jrn/v11/i13/17.pdf>
17. Микитин Ю.І. Місце медіації у кримінальному провадженні та критерії її застосування в контексті нового КПК України. URL: <http://scijournals.pnu.edu.ua/index.php/apiclu/article/download/737/794/>
18. Перепелиця, С. І. Кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення [Текст] : монограф. / С. І. Перепелиця. — Х. : Право, 2015. — 180 с.
19. Повзик, Є. В. Правові наслідки визнання підозрюваним, обвинуваченим своєї вини (порівняльно-правове дослідження) [Текст] : монограф. / Є. В. Повзик. — Х. : Право, 2014. — 224 с.
20. Посібник з програм відновного правосуддя [Текст] / А. Дандуранд, Ф. Валлей, К. Т. Гріфітс / пер. з англ. С. Філь. — К. : Verso-04, 2008. — 96 с.
21. Практика медіації: Словник-довідник / уклад.: С. О. Гарькавець, Л. П. Волченко. Лисичанськ: ТОВ «ФОКСПРИНТ», 2019. 128 с.
22. Ремескова Ю. О. Медіація як особливий вид адвокатської діяльності в Україні / Ю. О. Ремескова // Актуальні проблеми судового права : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. пам'яті проф. І. Є. Марочкина (Харків, 30 жовт. 2015 р.) / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. — Харків, 2015. — С. 88–91.
23. Романадзе, Л. Д. Медіація в професійній діяльності адвоката / Л. Д. Романадзе // Правові та інституційні механізми забезпечення розвитку України в умовах європейської інтеграції : в 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 18 трав. 2018 р.). 2018. : Т. 2. 2018. - 784 с. - С. 122-124.
24. Сасенко Г.Ю. Провадження на підставі угод у кримінальному процесі України: монографія. — К., 2019. — 224 с.
25. Тітко І.А. Нормативне забезпечення та практика реалізації приватного інтересу в кримінальному процесі України: монографія / І.А. Тітко. — Х.: Право, 2015. — 448 с.
26. Тюрін Г.Є. Організаційно-правові основи участі прокурора у кримінальному провадженні на підставі угод [Текст] : монографія / Г. Є. Тюрін. - Харків : Право, 2015. - 288 с.
27. Фрич, В. Медіація (примирення) як альтернатива судовому розгляду кримінальних проваджень / Віталій Фрич, Оксана Комарницька // Вісник Національної академії прокуратури України : Фахове видання : Проблеми сьогодення: теорія, практика, життя академії. - 2013. - № 3. - С. 24-29.
28. Яновська О. Особливості участі адвоката у процедурі медіації / О. Яновська, А. Біцай // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. - 2014. - Вип. 1. - С. 21-24.

Інформаційні ресурси в Інтернеті	1. Український центр медіації https://ukrmediation.com.ua/ua/ 2. Українська академія медіації http://mediation.ua/ 3. Національна асоціація медіаторів України http://namu.com.ua/ua/ 4. Єдиний державний реєстр судових рішень - http://reyestr.court.gov.ua/
----------------------------------	--

6. Контрольні заходи

Методи діагностики знань (контролю)	Поточний контроль проводиться науково-педагогічними працівниками під час усіх видів аудиторних занять. Особливою формою поточного контролю є рубіжний контроль, який проводиться науково-педагогічним працівником, який проводить практичні заняття, на основі поточних оцінок здобувача вищої освіти та за умов відсутності пропусків занять без поважної причини. Оцінка за рубіжний контроль визначається на основі обчисленої середньої арифметичної оцінки здобувача вищої освіти з округленням до цілої. Рубіжний контроль проводиться відповідно до встановленого розкладу. Семестровий контроль проводиться у формі диференційованого заліку в обсязі навчального матеріалу, визначеного програмою навчальної дисципліни, і в строки, встановлені навчальним планом. Здобувач вищої освіти вважається допущеним до семестрового контролю з навчальної дисципліни, якщо він виконав усі види робіт, передбачені навчальним планом на семестр
-------------------------------------	---

7. Інші застереження щодо вивчення навчальної дисципліни

Вимоги викладача:	Регулярне відвідування лекційних та практичних занять, попереднє ознайомлення з рекомендованою літературою, правовими джерелами та практикою є необхідною умовою. Готовність до широкої дискусії. Дотримання вимог законодавства та правил внутрішнього розпорядку Національного університету «Одеська юридична академія» Дотримання вимог з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, передбачені відповідними правилами та інструкціями Дотримання академічної доброчесності та досягнення результатів навчання.
-------------------	---

Припущення основних проблем, пов'язаних з реалізацією курсу	Відсутність узагальнених монографічних досліджень та наявність значного різноманіття думок з приводу питань, що вивчаються в межах курсу.
---	---

8. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала за ECTS	За національною шкалою	
	Іспит	залік
A	Відмінно	зараховано
B	Добре	
C		
D	Задовільно	
E		
Fx	незадовільно	не зараховано